

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 16ης Απριλίου 2015 (*)

«Προδικαστική παραπομπή – Οδηγία 2005/29/EK – Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές – Εσφαλμένες πληροφορίες παρασχεθείσες από εταιρία τηλεπικοινωνιών σε συνδρομητή της, εξαιτίας των οποίων επιβαρύνθηκε με πρόσθετες δαπάνες – Χαρακτηρισμός ως “παραπλανητική εμπορική πρακτική”»

Στην υπόθεση C-388/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Kúria (Ουγγαρία) με απόφαση της 14ης Μαΐου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Ιουλίου 2013, στο πλαίσιο της διαδικασίας που κίνησε η

Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság

παρισταμένης της:

UPC Magyarország Kft.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, πρόεδρο τμήματος, A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger και F. Biltgen (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Wahl

γραμματέας: I. Pléssy, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ’ ακροατηρίου συζητήσεως της 11ης Σεπτεμβρίου 2014,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η UPC Magyarország Kft., εκπροσωπούμενη από τον A. Simon, ügyvéd,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Fehér και την K. Szíjjártó,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους M. van Beek και A. Tokár,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 23ης Οκτωβρίου 2014,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής απόφασεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 2005/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και

για την τροποποίηση της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 98/27/ΕΚ και 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές) (ΕΕ L 149, σ. 22).

- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Nemzeti Fogyasztónédelmi Hatóság (ουγγρικής Αρχής για την προστασία των καταναλωτών) και της UPC Magyarországi Kft. (στο εξής: UPC) με αντικείμενο εσφαλμένες πληροφορίες παρασχεθείσες από την UPC σε συνδρομητή της, με αποτέλεσμα αυτός να επιβαρυνθεί με πρόσθετες δαπάνες.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 5 έως 9, 11 έως 14, 18 και 22 της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές προβλέπουν τα ακόλουθα:

«(5) [...] τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών και αγαθών δια μέσου των συνόρων ή στην ελευθερία εγκατάστασης [...] θα πρέπει να εξαιρεθούν. Τα εμπόδια αυτά μπορούν να εξαιρεθούν μόνο με τη θέσπιση ενιαίων κανόνων σε κοινοτικό επίπεδο οι οποίοι να προβλέπουν υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών και με τη διασαφήνιση ορισμένων νομικών εννοιών σε κοινοτικό επίπεδο, στο βαθμό που αυτό είναι αναγκαίο για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και για τη συμμόρφωση με την απαίτηση ασφάλειας του δικαίου.

(6) Ως εκ τούτου, η παρούσα οδηγία επιδιώκει την προσέγγιση της νομοθεσίας των κρατών μελών για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένης της αθέμιτης διαφήμισης, οι οποίες βλάπτουν άμεσα τα οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών και, συνεπώς, έμμεσα τα οικονομικά συμφέροντα των θεμιτών ανταγωνιστών. [...]

(7) Η παρούσα οδηγία αφορά εμπορικές πρακτικές που αποβλέπουν άμεσα στον επηρεασμό των αποφάσεων των καταναλωτών σε σχέση με προϊόντα. [...]

(8) Η παρούσα οδηγία προστατεύει τα οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών από τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές. Συνεπώς, προστατεύει έμμεσα τις επιχειρήσεις που λειτουργούν με θεμιτό τρόπο έναντι των ανταγωνιστών που δεν τηρούν τους κανόνες της οδηγίας και διασφαλίζει έτσι τον θεμιτό ανταγωνισμό στον τομέα τον οποίο συντονίζει η οδηγία. [...]

(9) Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη επί μέρους προσφυγών ατόμων που έχουν υποστεί ζημία από αθέμιτη εμπορική πρακτική. Επίσης δεν θίγει την κοινοτική και εθνική νομοθεσία για το δίκαιο των συμβάσεων [...]

[...]

(11) Το υψηλό επίπεδο σύγκλισης που επιτυγχάνεται με την προσέγγιση των εθνικών διατάξεων μέσω της παρούσας οδηγίας δημιουργεί ένα κοινό υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει μια ενιαία γενική απαγόρευση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών που στρεβλώνουν την οικονομική συμπεριφορά των καταναλωτών. [...]

- (12) Η εναρμόνιση θα αυξήσει σημαντικά τη νομική βεβαιότητα και για τους καταναλωτές και για τις επιχειρήσεις. Τόσο οι καταναλωτές όσο και οι επιχειρήσεις θα μπορούν να βασίζονται σε ένα ενιαίο ρυθμιστικό πλαίσιο βασιζόμενο, με τη σειρά του, σε σαφώς καθορισμένες νομικές έννοιες που θα ρυθμίζουν όλες τις πτυχές των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών σε όλη την [Ευρωπαϊκή Ένωση]. [...]
- (13) [...] [Η] παρούσα οδηγία θεσπίζει μια ενιαία, κοινή γενική απαγόρευση [...] [η οποία] θα πρέπει να εφαρμόζεται και στις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που ασκούνται [...] μετά τη σύναψη της σύμβασης και κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της. Η γενική απαγόρευση έχει καταρτιστεί βάσει κανόνων για τα δύο είδη εμπορικών πρακτικών που είναι κατ' εξοχήν οι πλέον συνήθεις, δηλαδή τις παραπλανητικές εμπορικές πρακτικές και τις επιθετικές εμπορικές πρακτικές.
- (14) Επιδίωξη είναι οι παραπλανητικές εμπορικές πρακτικές να καλύπτουν εκείνες τις πρακτικές, συμπεριλαμβανομένης της παραπλανητικής διαφήμισης, οι οποίες εξαπατούν τον καταναλωτή και τον εμποδίζουν να κάνει τεκμηριωμένη και, επομένως, αποτελεσματική επιλογή. [...]
- [...]
- (18) [...] Η παρούσα οδηγία, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και προκειμένου να επιτευχθεί η αποτελεσματική εφαρμογή της προστασίας που παρέχει, θέτει ως σημείο αναφοράς τον μέσο καταναλωτή, ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος, λαμβανομένων υπόψη των κοινωνικών, πολιτιστικών και γλωσσικών παραγόντων, κατά την ερμηνεία του Δικαστηρίου [...]
- [...]
- (22) Τα κράτη μέλη είναι αναγκαίο να θεσπίζουν κυρώσεις για παραβάσεις των διατάξεων της παρούσας οδηγίας και πρέπει να εξασφαλίζουν την επιβολή τους. Οι κυρώσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.»

4 Κατά το άρθρο 1 της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές:

«Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να συμβάλει στην ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και στην επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που βλάπτουν τα οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών.»

5 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής ορίζει ότι:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

- α) “καταναλωτής”: κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο, όσον αφορά τις εμπορικές πρακτικές που καλύπτει η παρούσα οδηγία, ενεργεί για λόγους οι οποίοι δεν εμπίπτουν στην εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή ελευθέρια επαγγελματική του δραστηριότητα·
- β) “εμπορευόμενος”: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο, όσον αφορά τις εμπορικές πρακτικές που καλύπτει η παρούσα οδηγία, ενεργεί για σκοπούς οι οποίοι σχετίζονται με την εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή ελευθέρια επαγγελματική του δραστηριότητα και κάθε πρόσωπο το οποίο ενεργεί εξ ονόματος ή για λογαριασμό του εμπορευόμενου·

- γ) “προϊόν”: κάθε αγαθό ή υπηρεσία [...].
- δ) “εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές” (οι οποίες αναφέρονται στο εξής και ως “εμπορικές πρακτικές”): κάθε πράξη, παράλειψη, τρόπος συμπεριφοράς ή εκπροσώπησης, εμπορική επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης και του μάρκετινγκ, ενός εμπορευομένου, άμεσα συνδεδεμένη με την προώθηση, πώληση ή προμήθεια ενός προϊόντος σε καταναλωτές.

[...]

- η) “επαγγελματική ευσυνειδησία”: το μέτρο της ειδικής τεχνικής ικανότητας και μέριμνας που ευλόγως αναμένεται να επιδεικνύει ένας εμπορευόμενος προς τους καταναλωτές, κατ’ αναλογία προς την έντιμη πρακτική της αγοράς και/ή τη γενική αρχή της καλής πίστης, στον τομέα δραστηριοτήτων του εμπορευόμενου.

[...]».

- 6 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία ισχύει για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές, όπως αυτές θεσπίζονται στο άρθρο 5, πριν, κατά τη διάρκεια και ύστερα από εμπορική συναλλαγή σχετιζόμενη με ένα συγκεκριμένο προϊόν.

2. Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη του δικαίου των συμβάσεων και, ιδίως, των κανόνων [...] αποτελέσματος μιας σύμβασης.

[...]»

- 7 Τα άρθρο 5 της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, με τίτλο «Απαγόρευση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών», ορίζει τα εξής:

«1. Απαγορεύονται οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.

2. Μια εμπορική πρακτική είναι αθέμιτη όταν:

α) είναι αντίθετη προς τις απαιτήσεις επαγγελματικής ευσυνειδησίας,

και

β) στρεβλώνει ουσιωδώς ή ενδέχεται να στρεβλώσει ουσιωδώς την οικονομική συμπεριφορά του μέσου καταναλωτή στον οποίο φθάνει ή στον οποίο απευθύνεται το προϊόν ή του μέσου μέλους της ομάδας, όταν μια εμπορική πρακτική απευθύνεται σε μια συγκεκριμένη ομάδα καταναλωτών.

[...]

4. Ιδιαίτερος, εμπορικές πρακτικές, είναι αθέμιτες όταν:

α) είναι παραπλανητικές όπως καθορίζεται στα άρθρα 6 και 7,

[...]

5. Το παράρτημα I περιέχει τον κατάλογο των εμπορικών πρακτικών που θεωρούνται αθέμιτες υπό οποιεσδήποτε περιστάσεις. Ο ίδιος ενιαίος κατάλογος ισχύει σε όλα τα κράτη μέλη και μπορεί να τροποποιηθεί μόνο με αναθεώρηση της παρούσας οδηγίας.»

8 Όπως προκύπτει από τον τίτλο τους, τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας αυτής ορίζουν αντιστοίχως τις «παραπλανητικές πράξεις» και τις «παραπλανητικές παραλείψεις».

9 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Μια εμπορική πρακτική θεωρείται παραπλανητική όταν περιλαμβάνει εσφαλμένες πληροφορίες και είναι επομένως αναληθής ή, όταν, με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένης της συνολικής παρουσίας της, εξαπατά ή ενδέχεται να εξαπατήσει το μέσο καταναλωτή, ακόμα και εάν οι πληροφορίες είναι, αντικειμενικά, ορθές όσον αφορά ένα ή περισσότερα από τα στοιχεία τα οποία παρατίθενται κατωτέρω και, ούτως ή άλλως, τον οδηγεί ή ενδέχεται να τον οδηγήσει να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία, διαφορετικά, δεν θα ελάμβανε:

α) η ύπαρξη ή η φύση του προϊόντος·

β) τα κύρια χαρακτηριστικά του προϊόντος όπως είναι η διαθεσιμότητα, τα οφέλη, οι κίνδυνοι, η εκτέλεση, η σύνθεση, τα συνοδευτικά εξαρτήματα, η μετά την πώληση υποστήριξη προς τον καταναλωτή και η αντιμετώπιση των παραπόνων, η μέθοδος και η ημερομηνία κατασκευής ή παροχής, η παράδοση, η καταλληλότητα, η χρήση, η ποσότητα, οι προδιαγραφές, η γεωγραφική ή εμπορική προέλευση ή τα αναμενόμενα από τη χρήση του προϊόντος αποτελέσματα, ή τα αποτελέσματα και τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των δοκιμών ή ελέγχων του προϊόντος·

γ) [η] έκταση των δεσμεύσεων του εμπορευομένου [...]

δ) η τιμή ή ο τρόπος υπολογισμού της ή η ύπαρξη ειδικής πλεονεκτικής τιμής·

[...]

ζ) τα δικαιώματα του καταναλωτή [...].»

10 Κατά το άρθρο 11 της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να υπάρχουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα για την καταπολέμηση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών προκειμένου να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας προς το συμφέρον των καταναλωτών.

Τα μέσα αυτά περιλαμβάνουν νομοθετικές διατάξεις βάσει των οποίων τα πρόσωπα ή οι οργανώσεις που κατά την εθνική νομοθεσία έχουν έννομο συμφέρον για την καταπολέμηση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων των ανταγωνιστών, θα μπορούν:

α) να προσβάλλουν δικαστικά την αθέμιτη αυτή πρακτική,

και/ή

β) να φέρουν τη διαφήμιση αυτή ενώπιον διοικητικού οργάνου αρμόδιου είτε να αποφασίσει σχετικά με τις προσφυγές είτε να κινησει τις κατάλληλες νόμιμες διαδικασίες.

[...]

2. Στα πλαίσια των νομοθετικών διατάξεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη αναθέτουν στα δικαστήρια ή τις διοικητικές αρχές εξουσίες βάσει των οποίων μπορούν, όταν κρίνουν τα μέτρα αυτά αναγκαία και λαμβάνοντας υπόψη όλα τα εμπλεκόμενα συμφέροντα και ιδιαίτερα το δημόσιο συμφέρον:

α) να διατάζουν την παύση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών ή να παραπέμπουν το ζήτημα στα αρμόδια δικαστήρια προς έκδοση απόφασης για την παύση των πρακτικών αυτών,

ή

β) στην περίπτωση που η αθέμιτη εμπορική πρακτική δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί αλλά επίκειται η εφαρμογή της, να την απαγορεύουν ή να παραπέμπουν το ζήτημα στα αρμόδια δικαστήρια προς έκδοση απόφασης για την απαγόρευση της πρακτικής,

έστω και αν δεν αποδεικνύεται πραγματική ζημία ή βλάβη, ούτε δόλος ή αμέλεια εκ μέρους του εμπορευομένου.

[...]»

11 Το άρθρο 13 της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη καθορίζουν κυρώσεις για παραβάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την εξασφάλιση της επιβολής αυτών των κυρώσεων. Οι κυρώσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.»

Το ουγγρικό δίκαιο

12 Η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές μεταφέρθηκε στην ουγγρική έννομη τάξη με τον νόμο XLVII του 2008, για την απαγόρευση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών προς τους καταναλωτές.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

13 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, κατά τον Απρίλιο του 2010, ένας ιδιώτης, ο L. Szabó, ο οποίος ήταν για μεγάλο διάστημα συνδρομητής της UPC, εταιρίας παρέχουσας καλωδιακές τηλεοπτικές υπηρεσίες, και ο οποίος επιθυμούσε να καταγγείλει τη σύμβαση που τον συνέδεε με την εν λόγω εταιρία, της ζήτησε να του διευκρινίσει την ακριβή χρονική περίοδο στην οποία αναφερόταν το εκδοθέν το 2010 τιμολόγιο, καθώς το τιμολόγιο αυτό δεν περιείχε σχετική αναφορά στη συγκεκριμένη περίοδο.

14 Η UPC απάντησε στον ενδιαφερόμενο ότι το τελευταίο ετήσιο τιμολόγιο αναφερόταν στην «περίοδο από 11.01.2010 έως και 10.02.2011».

15 Ο L. Szabó, ο οποίος επιθυμούσε να συμπέσει η ημερομηνία διακοπής της παροχής των συνδρομητικών υπηρεσιών της UPC με την τελευταία ημερομηνία της ήδη αποπληρωθείσας υπηρεσίας, ζήτησε τη λύση της σχετικής συμβάσεως από της 10ης Φεβρουαρίου 2011.

16 Η παροχή των υπηρεσιών διακόπηκε στις 14 Φεβρουαρίου 2011 και, στις 12 Μαρτίου 2011, ο ενδιαφερόμενος έλαβε από την UPC έγγραφο με το οποίο του εξητείτο να καταβάλει το ποσό των 5 243 ουγγρικών φιορινίων (HUF) για καθυστερούμενες οφειλές έως τη 14η Φεβρουαρίου 2011.

- 17 Ο L. Szabó υπέβαλε ένσταση ενώπιον της Budapest Főváros Kormányhivatala Fogyasztónvédelmi Felügyelősége (επιθεωρήσεως για την προστασία του καταναλωτή υπαγόμενης στην κυβερνητική διοικητική αρχή της Βουδαπέστης) υποστηρίζοντας ότι του είχαν παρασχεθεί εσφαλμένες πληροφορίες εξαιτίας των οποίων όφειλε να καταβάλει πρόσθετο ποσό ύψους 5 243 HUF, καθώς ήταν υποχρεωμένος να καταβάλει συνδρομητικά τέλη σε δύο διαφορετικές εταιρίες για την ίδια χρονική περίοδο, ενώ η παροχή της οικείας υπηρεσίας ήταν τέτοιας φύσεως ώστε να μην είναι δυνατόν να λαμβάνεται από δύο εταιρίες ταυτοχρόνως.
- 18 Η αρχή αυτή, με απόφαση της 11ης Ιουλίου 2011, υποχρέωσε την UPC σε καταβολή προστίμου ύψους 25 000 HUF για αθέμιτη εμπορική πρακτική, σύμφωνα με τον νόμο XLVII του 2008 για την απαγόρευση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών προς τους καταναλωτές. Η απόφαση αυτή επιβεβαιώθηκε, στις 10 Οκτωβρίου 2011, από τη Nemzeti Fogyasztónvédelmi Hatóság, ενεργούσα ως δευτεροβάθμια αρχή, η οποία έκρινε ότι η παροχή εσφαλμένων πληροφοριών συνιστά αυτή καθαυτή παραβίαση των απαιτήσεων επαγγελματικής ευσυνειδησίας, χωρίς να είναι αναγκαία εν προκειμένω η αυτοτελής εξέταση του ζητήματος της παραβίασεως των εν λόγω απαιτήσεων.
- 19 Επιληφθέν της υποθέσεως κατόπιν ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος από την UPC, το Fővárosi Törvényszék (δικαστήριο της Βουδαπέστης) τροποποίησε την απόφαση της εν λόγω εθνικής αρχής της 10ης Οκτωβρίου 2011 και ακύρωσε το επιβληθέν στην εταιρία αυτή πρόστιμο. Το ως άνω δικαστήριο έκρινε ότι το ζήτημα της παραβίασεως των απαιτήσεων επαγγελματικής ευσυνειδησίας έπρεπε να αποτελέσει αντικείμενο εξετάσεως και στην περίπτωση παροχής εσφαλμένων πληροφοριών και ότι τέτοιου είδους παραβίαση δεν θα μπορούσε να στοιχειοθετηθεί εφόσον από την εξέταση αυτή προέκυπτε ότι δεν υπήρχε εκ μέρους της οικείας επιχειρήσεως πρόθεση εξαπατήσεως του καταναλωτή.
- 20 Εν προκειμένω, όμως, η προσαπτόμενη στην UPC συμπεριφορά δεν συνιστούσε συνεχή συμπεριφορά, ένα δε μεμονωμένο διοικητικό σφάλμα, το οποίο αφορά μόνον έναν πελάτη, δεν μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «πρακτική». Στη συγκεκριμένη περίπτωση επρόκειτο για ένα απλό συντακτικό σφάλμα κατά την εγγραφή ενός ψηφίου («2» προκειμένου να προσδιορισθεί ο μήνας Φεβρουάριος αντί για «1» προκειμένου να προσδιορισθεί ο μήνας Ιανουάριος), ενώ, εξάλλου, ο οικείος καταναλωτής μπορούσε να λάβει ακριβείς πληροφορίες από διάφορες άλλες πηγές.
- 21 Το δικαστήριο αυτό προσέθεσε ότι η διαφορά της οποίας είχε επιληφθεί δεν αφορούσε ούτε την τιμή ούτε τον τρόπο υπολογισμού της τιμής ούτε περαιτέρω την ύπαρξη ειδικής πλεονεκτικής τιμής, υπό την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, οπότε οι πληροφορίες που παρασχέθηκαν από την UPC δεν ήταν παραπλανητικές αλλά απλώς εσφαλμένες. Η εκτίμηση αυτή επιβεβαιωνόταν από το γεγονός ότι η Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (εθνική Αρχή μέσων ενημερώσεως και τηλεπικοινωνιών) είχε απορρίψει την ενώπιόν της υποβληθείσα ένσταση στο πλαίσιο της ίδιας υποθέσεως.
- 22 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως την οποία άσκησε η Nemzeti Fogyasztónvédelmi Hatóság ενώπιον του Kúria (ανωτάτου δικαστηρίου), η εν λόγω εθνική αρχή επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι η UPC δεν αμφισβητεί ότι απέστειλε εσφαλμένες πληροφορίες, βάσει των οποίων ο καταναλωτής προσδιόρισε την ημερομηνία κατά την οποία διέκοψε τη συνδρομή του.
- 23 Υποστηρίζει, ακολούθως, ότι, σε περίπτωση παροχής τέτοιων πληροφοριών, δεν απαιτείται να εξετάζεται αυτοτελώς το ζήτημα της παραβίασεως των απαιτήσεων επαγγελματικής ευσυνειδησίας.

- 24 Περαιτέρω, η Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság αμφισβητεί την άποψη ότι δεν τίθεται ζήτημα υπάρξεως «εμπορικής πρακτικής» οσάκις η προσαπτόμενη συμπεριφορά αφορά μόνον έναν καταναλωτή. Συγκεκριμένα, τα άρθρα 6 έως 9 της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές χρησιμοποιούν πάντοτε τον όρο «καταναλωτής» στον ενικό αριθμό, η δε οδηγία πρέπει να ερμηνευθεί με γνώμονα τον σκοπό τον οποίο επιδιώκει.
- 25 Τέλος, οι σχετικές με την υπόθεση εσφαλμένες πληροφορίες αφορούν τον τρόπο υπολογισμού της τιμής, υπό την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο δ΄, της εν λόγω οδηγίας, ή, κατ' ελάχιστον, τον προσδιορισμό της καλυπτόμενης από την παροχή χρονικής περιόδου και εμπίπτουν στο άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, της ίδιας οδηγίας, ως κύριο χαρακτηριστικό της παρεχόμενης υπηρεσίας.
- 26 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Κύρια αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχει το άρθρο 5 της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές την έννοια ότι, στην περίπτωση παραπλανητικών εμπορικών πρακτικών του άρθρου 5, παράγραφος 4, της οδηγίας αυτής, δεν επιτρέπεται να εξετάζονται αυτοτελώς τα κριτήρια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, της οδηγίας;
- 2) Μπορεί να θεωρηθεί ότι η παροχή αναληθών πληροφοριών προς έναν και μόνον καταναλωτή συνιστά εμπορική πρακτική υπό την έννοια της εν λόγω οδηγίας;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 27 Διαπιστώνεται προκαταρκτικώς ότι το πρώτο υποβληθέν ερώτημα προϋποθέτει ότι κατάσταση όπως η επίμαχη της κύριας δίκης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.
- 28 Αφενός, όμως, μόνον όταν παροχή πληροφοριών, όπως η επίμαχη της κύριας δίκης, μπορεί να χαρακτηριστεί ως «εμπορική πρακτική», υπό την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο δ΄, της οδηγίας αυτής, μπορεί να εξετασθεί ποιες είναι εκείνες οι προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληροί η πρακτική αυτή ώστε να χαρακτηριστεί «παραπλανητική», υπό την έννοια των άρθρων 6 και 7 της εν λόγω οδηγίας.
- 29 Αφετέρου, στο πλαίσιο εξετάσεως του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος, το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί ως προς τον προσδιορισμό της έννοιας και του περιεχομένου του όρου «εμπορική πρακτική» για τις ανάγκες εφαρμογής της ίδιας οδηγίας.
- 30 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει καταρχάς να δοθεί απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 31 Με το δεύτερο ερώτημα ζητείται κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές έχει την έννοια ότι η παροχή, από επιχείρηση προς καταναλωτή, εσφαλμένων πληροφοριών μπορεί να χαρακτηριστεί ως «παραπλανητική εμπορική πρακτική», υπό την έννοια της εν λόγω οδηγίας, ακόμη και αν αυτή η παροχή πληροφοριών αφορά μόνον έναν καταναλωτή.
- 32 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, αφενός, η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές αποσκοπεί στη διασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών εναρμονίζοντας πλήρως τις εθνικές νομοθεσίες για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές (βλ. ιδίως αποφάσεις Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, C-540/08, EU:C:2010:660,

σκέψη 27· Citroën Belux, C-265/12, EU:C:2013:498, σκέψη 20· CHS Tour Services, C-435/11, EU:C:2013:574, σκέψη 47, και Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs, C-59/12, EU:C:2013:634, σκέψη 34).

- 33 Αφετέρου, από τις επιταγές τόσο της ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όσο και της αρχής της ισότητας απορρέει ότι το γράμμα διατάξεως του δικαίου της Ένωσης που δεν περιέχει ρητή παραπομπή στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιας και του περιεχομένου της πρέπει κανονικά να ερμηνεύεται, σε ολόκληρη την Ένωση, κατά τρόπο αυτοτελή και ενιαίο (βλ. ιδίως απόφαση Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs, C-59/12, EU:C:2013:634, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 34 Πρώτον, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα ευρύ καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής (αποφάσεις Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, C-540/08, EU:C:2010:660, σκέψη 21, και Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs, C-59/12, EU:C:2013:634, σκέψη 40), καθώς ο νομοθέτης της Ένωσης έχει προσδώσει ιδιαίτερα ευρεία έννοια στον όρο «εμπορική πρακτική», κατά την οδηγία, δεδομένου ότι το άρθρο 2, στοιχείο δ', αυτής προβλέπει ότι ως εμπορική πρακτική νοείται «κάθε πράξη, παράλειψη, τρόπος συμπεριφοράς ή εκπροσώπησης, εμπορική επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης και του μάρκετινγκ, ενός εμπορευομένου».
- 35 Επομένως, μόνο κριτήριο, κατά τη διάταξη αυτή, είναι το ότι η πρακτική του εμπορευομένου πρέπει να είναι άμεσα συνδεδεμένη με την προώθηση, πώληση ή προμήθεια ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας σε καταναλωτές (βλ. ιδίως αποφάσεις Plus Warenhandelsgesellschaft, C-304/08, EU:C:2010:12, σκέψη 39, και CHS Tour Services, C-435/11, EU:C:2013:574, σκέψη 27).
- 36 Δεύτερον, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, στοιχείο δ', αυτής, η έννοια της «εμπορικής πρακτικής» κατά την εν λόγω οδηγία περιλαμβάνει τις δραστηριότητες του εμπορευόμενου που έπονται εμπορικής συναλλαγής σχετιζόμενης με αγαθό ή υπηρεσία. Ομοίως, από την αιτιολογική σκέψη 13 της εν λόγω οδηγίας απορρέει ότι η οδηγία αυτή εφαρμόζεται στις εμπορικές πρακτικές που αναπτύσσονται στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ εμπορευόμενου και καταναλωτή και έπονται της συνάψεως συμβάσεως ή ισχύουν κατά τη διάρκεια εκτελέσεως αυτής.
- 37 Κατόπιν των ανωτέρω, η παροχή πληροφοριών, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, από επιχείρηση στο πλαίσιο μετά την πώληση υποστηρίξεως σε συνδρομητή καλωδιακών τηλεοπτικών υπηρεσιών πρέπει να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στην έννοια της «εμπορικής πρακτικής» κατά την οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.
- 38 Περαιτέρω, κατά το άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 4, της οδηγίας αυτής, είναι αθέμιτες και απαγορεύονται, ειδικότερα, οι παραπλανητικές εμπορικές πρακτικές.
- 39 Όπως προκύπτει από το ίδιο το άρθρο 6, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, μια εμπορική πρακτική θεωρείται παραπλανητική όταν περιλαμβάνει εσφαλμένες πληροφορίες και είναι επομένως αναληθής ή, όταν, με οποιονδήποτε τρόπο, εξαπατά ή ενδέχεται να εξαπατήσει τον μέσο καταναλωτή όσον αφορά μεταξύ άλλων τα κύρια χαρακτηριστικά του προϊόντος ή της υπηρεσίας, όπως τη μετά την πώληση υποστήριξη, την τιμή ή τον τρόπο υπολογισμού της τιμής, καθώς και τα δικαιώματα του καταναλωτή, και οδηγεί τον καταναλωτή ή ενδέχεται να τον οδηγήσει να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία, διαφορετικά, δεν θα ελάμβανε.

- 40 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, όλα τα προβλεπόμενα στη διάταξη αυτή στοιχεία πληρούνται σε κατάσταση όπως η επίμαχη της κύριας δίκης. Η κατάσταση αυτή χαρακτηρίζεται συγκεκριμένα από το γεγονός ότι ο καταναλωτής, κατόπιν αιτήματός του προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμά του για λύση της συμβάσεως υπηρεσιών που συνήψε με τον εμπορευόμενο, έλαβε εσφαλμένες πληροφορίες από τον εμπορευόμενο όσον αφορά τη διάρκεια της σχέσεως που συνέδεε τα δύο συμβαλλόμενα μέρη καθώς και από το γεγονός ότι το σφάλμα στο οποίο υπέπεσε η επιχείρηση εμπόδισε τον ιδιώτη να προβεί σε επιλογή έχοντας πλήρη γνώση των συνθηκών προκαλώντας του περαιτέρω πρόσθετες δαπάνες.
- 41 Πρέπει να διευκρινιστεί συναφώς ότι δεν ασκεί επιρροή εν προκειμένω το γεγονός ότι η συμπεριφορά του οικείου εμπορευομένου εκδηλώθηκε μόνο μία φορά και επηρέασε μόνον έναν καταναλωτή.
- 42 Συγκεκριμένα, ούτε από τους περιεχόμενους στα άρθρα 2, στοιχεία γ' και δ', 3, παράγραφος 1, καθώς και 6, παράγραφος 1, της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές ορισμούς ούτε από την οδηγία αυτή νοούμενη στο σύνολό της προκύπτουν ενδείξεις ότι η προερχόμενη από τον εμπορευόμενο πράξη ή παράλειψη πρέπει να έχει επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα ή να αφορά πλείονες τους ενός καταναλωτές.
- 43 Δεδομένου ότι βάση της εν λόγω οδηγίας είναι η προστασία του καταναλωτή, οι διατάξεις αυτές δεν είναι δυνατό να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι τάσσουν τέτοιου είδους προϋποθέσεις, παρά το ότι δεν τις θέτουν ρητώς (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση CHS Tour Services, C-435/11, EU:C:2013:574, σκέψη 41).
- 44 Εξάλλου, η υποστηριζόμενη από την UPC άποψη ότι μεμονωμένη συμπεριφορά του εμπορευομένου, η οποία επηρέασε μόνον έναν καταναλωτή, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά «πρακτική» υπό την έννοια της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές ενδέχεται να συνεπάγεται σοβαρά μειονεκτήματα.
- 45 Πρώτον, η οδηγία αυτή δεν τάσσει οποιοδήποτε όριο, είτε από απόψεως συχνότητας είτε από απόψεως αριθμού των ενδιαφερόμενων καταναλωτών, πέραν του οποίου μια πράξη ή παράλειψη εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της, οπότε η υποστηριζόμενη από την UPC άποψη δεν συνάδει προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου.
- 46 Δεύτερον, η άποψη αυτή συνεπάγεται ότι στον καταναλωτή εναπόκειται να αποδείξει ότι και άλλοι ιδιώτες έχουν θιγεί από την ίδια επιχείρηση, ενώ, στην πράξη, η απόδειξη αυτή είναι εξαιρετικά δυσχερής.
- 47 Επιπλέον, ουδόλως ασκεί επιρροή η φερόμενη άνευ δόλου συμπεριφορά όπως η επίμαχη της κύριας δίκης.
- 48 Συγκεκριμένα, το άρθρο 11 της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές προβλέπει ρητώς ότι η εφαρμογή των μέτρων που λαμβάνουν τα κράτη μέλη για την καταπολέμηση τέτοιων πρακτικών είναι ανεξάρτητη της αποδείξεως δόλου ή ακόμη και αμέλειας εκ μέρους του εμπορευομένου, καθώς και της αποδείξεως πραγματικής ζημίας του καταναλωτή.
- 49 Σε κάθε περίπτωση, όπως προκύπτει από τη χρησιμοποίηση του όρου «ενδέχεται», το άρθρο 6 της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές έχει κατά βάση προληπτικό χαρακτήρα ώστε, για τις ανάγκες εφαρμογής του άρθρου αυτού, να αρκεί η εκ μέρους του εμπορευομένου παροχή αντικειμενικώς εσφαλμένων πληροφοριών, ικανών να ασκήσουν αρνητική επιρροή στην απόφαση συναλλαγής του καταναλωτή.

- 50 Εν προκειμένω προκύπτει σαφώς ότι, ελλείπει του σφάλματος στο οποίο υπέπεσε η UPC ως προς την ημερομηνία, ο αντισυμβαλλόμενος της δεν θα προέβαινε στη λύση της συμβάσεώς του με ισχύ από 10ης Φεβρουαρίου 2011, ενώ η κρίσιμη ημερομηνία ήταν η 10η Ιανουαρίου 2011, και ότι, για το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ των δύο αυτών ημερομηνιών, επιβαρύνθηκε με πρόσθετο κόστος. Εξάλλου, όπως ήδη εκτέθηκε στη σκέψη 48 της παρούσας αποφάσεως και κατ' αναλογίαν με την κρίση του Δικαστηρίου στην απόφαση *Purely Creative κ.λπ.* (C-428/11, EU:C:2012:651, σκέψη 57), δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι το πρόσθετο κόστος με το οποίο επιβαρύνθηκε ο καταναλωτής είναι αμελητέο.
- 51 Η ως άνω ερμηνεία επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι με την ερμηνεία αυτή διασφαλίζεται η πλήρης αποτελεσματικότητα της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, καθόσον παρέχει εγγυήσεις ότι, σύμφωνα με την επιταγή για επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών, όπως ορίζει ιδίως το άρθρο 1 της εν λόγω οδηγίας, θα καταπολεμηθούν οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, αυτής, κατά τρόπο αποτελεσματικό «προς το συμφέρον των καταναλωτών». Όπως ειδικότερα απορρέει από τις αιτιολογικές σκέψεις της 7, 8, 11, 13 και 14, η ίδια η οδηγία θεσπίζει προς τούτο γενική απαγόρευση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών οι οποίες στρεβλώνουν την οικονομική συμπεριφορά των καταναλωτών (βλ. απόφαση *Trento Sviluppo και Centrale Adriatica*, C-281/12, EU:C:2013:859, σκέψη 32).
- 52 Επίσης, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι διατάξεις της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές έχουν διαμορφωθεί κατά βάση με γνώμονα τη θέση του καταναλωτή ως αποδέκτη και ως θύματος αθέμιτων εμπορικών πρακτικών (βλ. απόφαση *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs*, C-59/12, EU:C:2013:634, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 53 Ο επιδιωκόμενος με την οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές σκοπός, ο οποίος συνίσταται στην πλήρη προστασία των καταναλωτών από πρακτικές αυτής της φύσεως, στηρίζεται στη διαπίστωση ότι, σε σχέση με τον εμπορευόμενο, ο καταναλωτής βρίσκεται σε πιο αδύναμη θέση, ιδίως όσον αφορά το επίπεδο πληροφόρησης, καθόσον είναι κατά τεκμήριο ασθενέστερος οικονομικά και έχει μικρότερη πείρα, από νομικής απόψεως, σε σύγκριση με τον αντισυμβαλλόμενό του (βλ. απόφαση *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs*, C-59/12, EU:C:2013:634, σκέψη 35).
- 54 Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων πρέπει, επομένως, να θεωρηθεί ότι αλυσιτελώς προβάλλεται το επιχείρημα της UPC, κατά το οποίο ο καταναλωτής μπορούσε εν προκειμένω να λάβει τις ορθές πληροφορίες.
- 55 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι συμπεριφορά όπως η προσαπτόμενη, στην υπόθεση της κύριας δίκης, στην UPC εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και, κατά συνέπεια, υπόκειται στις προϋποθέσεις που αυτή τάσσει.
- 56 Κατόπιν της διευκρίνισεως αυτής, επισημαίνεται περαιτέρω ότι η οδηγία αυτή περιορίζεται στην πρόβλεψη, στο άρθρο 5, παράγραφος 1, ότι οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές «απαγορεύονται».
- 57 Όπως έχει ήδη κρίνει το Δικαστήριο, η εν λόγω οδηγία αφήνει στα κράτη μέλη ορισμένη διακριτική ευχέρεια ως προς την επιλογή των εθνικών μέτρων που έχουν ως σκοπό, σύμφωνα με τα άρθρα 11 και 13 της ίδιας οδηγίας, την αντιμετώπιση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, υπό την προϋπόθεση ότι πρόκειται για μέτρα κατάλληλα και λειτουργικά και ότι οι κυρώσεις που προβλέπονται με αυτά είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές (απόφαση *Köck*, C-206/11, EU:C:2013:14, σκέψη 44).

- 58 Συνεπώς, απόκειται στα κράτη μέλη να προβλέψουν κατάλληλο πλαίσιο κυρώσεων εις βάρος των εμπορευομένων οι οποίοι προσφεύγουν σε αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, μεριμνώντας ώστε οι κυρώσεις αυτές να αποκρίνονται, μεταξύ άλλων, στην αρχή της αναλογικότητας. Μόνον εντός αυτού του πλαισίου θα είναι δυνατό να λαμβάνονται δεόντως υπόψη παράγοντες όπως η συχνότητα με την οποία απαντάται η προσαπτόμενη πρακτική, ο εκ προθέσεως ή μη χαρακτήρας της και η σοβαρότητα της ζημίας που προκλήθηκε στον καταναλωτή.
- 59 Εν προκειμένω, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των περιστάσεων οι οποίες χαρακτηρίζουν την υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί, αν οι συνέπειες που απορρέουν, κατ' εφαρμογήν των εθνικών διατάξεων οι οποίες μεταφέρουν στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, από την απαγόρευση της παραπλανητικής εμπορικής πρακτικής στην οποία προσέφυγε εν προκειμένω ο εμπορευόμενος συνάδουν προς τις απαιτήσεις της οδηγίας αυτής και, ειδικότερα, προς την αρχή της αναλογικότητας.
- 60 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, πρέπει να δοθεί στο δεύτερο ερώτημα η απάντηση ότι η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές έχει την έννοια ότι η παροχή, από εμπορευόμενο σε καταναλωτή, εσφαλμένων πληροφοριών, όπως οι επίμαχες της κύριας δίκης, πρέπει να χαρακτηριστεί ως «παραπλανητική εμπορική πρακτική», υπό την έννοια της οδηγίας αυτής, ακόμη και αν η παροχή αυτή αφορά ένα μόνον καταναλωτή.

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 61 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές έχει την έννοια ότι, οσάκις εμπορική πρακτική πληροί όλα τα κριτήρια που θέτει το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής προκειμένου να χαρακτηριστεί παραπλανητική προς τον καταναλωτή, πρέπει περαιτέρω να διακριβωθεί εάν η πρακτική αυτή είναι και αντίθετη προς τις απαιτήσεις της επαγγελματικής ευσυνειδησίας, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας, για να μπορεί βασίμως να θεωρηθεί αθέμιτη και, ως εκ τούτου, να απαγορευθεί βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας.
- 62 Το δικαστήριο έχει, όμως, ήδη κληθεί να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού στην υπόθεση CHS Tour Services (C-435/11, EU:C:2013:574) και η απάντησε που έδωσε με την απόφαση αυτή μπορεί κάλλιστα να δοθεί και στην παρούσα υπόθεση.
- 63 Υπό τις συνθήκες αυτές, για λόγους πανομοιότυπους με τους εκτιθέμενους στις σκέψεις 31 έως 47 της αποφάσεως CHS Tour Services (C-435/11, EU:C:2013:574), επιβάλλεται να δοθεί στο πρώτο ερώτημα η απάντηση ότι η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές έχει την έννοια ότι, οσάκις εμπορική πρακτική πληροί όλα τα κριτήρια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής προκειμένου να χαρακτηριστεί παραπλανητική για τον καταναλωτή, δεν απαιτείται να διακριβωθεί εάν η πρακτική αυτή είναι και αντίθετη προς τις απαιτήσεις της επαγγελματικής ευσυνειδησίας, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας, για να μπορεί βασίμως να θεωρηθεί αθέμιτη και, συνεπώς, να απαγορευθεί βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 64 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Η οδηγία 2005/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 97/7/EK, 98/27/EK και 2002/65/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές), έχει την έννοια ότι η παροχή, από εμπορεύσιμο σε καταναλωτή, εσφαλμένων πληροφοριών, όπως οι επίμαχες της κύριας δίκης, πρέπει να χαρακτηριστεί ως «παραπλανητική εμπορική πρακτική», υπό την έννοια της οδηγίας αυτής, ακόμη και αν η παροχή αυτή αφορά ένα μόνον καταναλωτή.
- 2) Η οδηγία 2005/29 έχει την έννοια ότι, οσάκις εμπορική πρακτική πληροί όλα τα κριτήρια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής προκειμένου να χαρακτηριστεί παραπλανητική προς τον καταναλωτή, δεν απαιτείται να διακριβωθεί εάν η πρακτική αυτή είναι και αντίθετη προς τις απαιτήσεις της επαγγελματικής ευσυνειδησίας, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας, για να μπορεί βασίμως να θεωρηθεί αθέμιτη και, συνεπώς, να απαγορευθεί βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας.

(υπογραφές)

---

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.